

Mykologická exkurze na Skalickou Strážnici, Vrchy a do údolí Morávky

Mycological field trip to the hills of Skalická Strážnice and Vrchy and the Morávka River valley

JIŘÍ LEDERER

Pržno 233, CZ-739 11 Frýdlant nad Ostravicí

Abstract: A mycological field trip to three localities in the Podbeskydská pahorkatina (Silesia, Czech Republic) took place on 4 September 2021. Calciphilous and thermophilous fungi *Entoloma sinuatum* and *Rubroboletus satanas* were found on the Skalická Strážnice hill in the past, however, their fruit-bodies were not present during the field trip. Instead, some other rare and interesting species were recorded on the three localities such as *Entoloma incanum*, *Hygrophorus chrysodon* and *Inocybe* cf. *fraudans*.

Keywords: fungi, macromycetes, Moravian-Silesian region, mycofloristic

Taxonomické pojetí a nomenklatura: Kirk (2012)

Moravskoslezská pobočka ČBS společně s Muzeem Beskyd ve Frýdku-Místku uspořádala v roce 2021 pro své členy a širokou veřejnost dvě mykologické exkurze. První z nich se uskutečnila v sobotu 4. září 2021. Na počátku trasy u starého vápencového lomu se na okraji Skalice-Záhoří sešlo 30 zájemců. Exkurzi vedl Jiří Lederer.

Nejprve trasa vedla prudkým stoupáním nad lom. Na svahu s vyspělým listnatým lesem se podařilo najít zajímavou bedlu Konrádovu (*Macrolepiota konradii*; obr. 1), pěkně vyvinutou plodnici choroše ostropórky topolové (*Oxyporus populinus*) nebo silně vonnou strmělku anýzku (*Clitocybe odora*). Nad jižním okrajem lesa s mohutnými duby jsme udělali krátkou přestávku. Zde je lokalita růstu vzácných teplomilných a vápnomilných druhů: závojenky olovové (*Entoloma sinuatum*) a hříbu satana (*Rubroboletus satanas*). Ani jeden z nich však letos plodnice neukázal. Byl zde aspoň prezentován blízký příbuzný druhého jmenovaného, hřib Moserův (*Rubroboletus rubrosanguineus*), přivezený z Beskyd. Na rozdíl od hříbu satana roste hřib Moserův ve vyšších polohách pod jedlemi a smrky. Je to vzácnost, která je z České republiky známá pouze z území CHKO Beskydy.

Exkurze dále vedla typickými špatně prostupnými „příměstskými“ porosty s bohatým podrostem bezu černého, svídy krvavé a hlavně ostružiníků. Od jihovýchodního úbočí vrchu Skalická Strážnice (438 m n. m.) trasa pokračovala až ke kostelu ve Skalici. Od kostela cesta vedla přes okraj kóty Vrchy (435 m n. m.) do údolí řeky Morávky. Tady byl nalezen mohutný vějířovec obrovský (*Meripilus giganteus*) a několik druhů holubinek (*Russula*). Toto území bylo v minulosti postiženo mohutným sesuvem a jeho stopy

Obr. 1. Bedla Konrádova (*Macrolepiota konradi*) nalezena na několika místech nad Záhořím. – Foto J. Lederer

Obr. 2. Kaňonovité údolí řeky v PP Profil Morávky. – Foto J. Lederer

Obr. 3. Ukázková plodnice muchomůrky zelené (*Amanita phalloides*) v PP Profil Morávky. – Obr. 4. Pěkně zbarvená plodnice závojenky plavozelenavé (*Entoloma incanum*) v PP Profil Morávky. – Foto J. Lederer

v podobě dlouhých úzkých sníženin jsou podél okraje svahu vidět dodnes. Po sestupu do osady Kamenec se trasa dostala až k břehům řeky Morávky.

Podél Morávky vedla exkurze hlubokým kaňonovitým údolím, které řeka vyhloubila během nedávné minulosti (obr. 2). O změnách vodního toku a jeho okolí vyvolaných lidskou činností názorně informoval David Hlisenkovský. Měl také připravené starší letecké snímky okolí řeky, která zde byla široká, nespoutaná a s mnoha štěrkovými náplavy. A zároveň současnými leteckými snímky ilustroval dopady na krajinu a změny fungování této řeky. Okolo řeky byl růst hub, oproti letům minulým, značně chudý. Ale našli jsme zde přímo ukázkovou muchomůrku zelenou (*Amanita phalloides*; obr. 3) a pak pěkně barevnou závojenku plavozelenavou (*Entoloma incanum*; obr. 4), které však chyběl typický nepříjemný zápach. Přesto, že se očekávání nálezů vzácných a zajímavých hub nenaplnilo, účastníci měli možnost vidět několik desítek druhů. A někteří si trochu hub odnášeli i domů v košíku.

Použité zdroje

Kirk P. M. (2012): Index fungorum [online]. – URL: <http://indexfungorum.org/> (navštíveno 20. 12. 2021).

Příloha č. 1 – Seznam nalezených taxonů

(sestavili J. Lederer a J. Kocián)

Seznam lokalit

1. 84a. Beskydské podhůří, 6376a, Frýdek-Místek – Skalice (distr. Frýdek-Místek): převážně listnatý les na východním úbočí kóty Skalická Strážnice (438 m n. m.) na vápnitém podloží nad osadou Záhoří, 470 m V od vrcholu Skalické Strážnice, 49°38'50,9"N, 18°25'23,5"E, 370–420 m n. m.
2. 84a. Beskydské podhůří, 6376a, Frýdek-Místek – Skalice (distr. Frýdek-Místek): převážně listnatý les na východním a severovýchodním úbočí kóty Vrchy (435 m n. m.) nad osadou Kamenec, 270 m V od vrcholu kóty Vrchy, 49°39'24,4"N, 18°25'05,5"E, 420 m n. m.
3. 84a. Beskydské podhůří, 6376a, Dobrá (distr. Frýdek-Místek) a Staré Město (distr. Frýdek-Místek): pravostranné listnaté břehové porosty v PP Profil Morávky a PP Niva Morávky, v úseku od mostu přes Morávku (km 4,9) po západní hranici PP Profil Morávky, 49°40'00,6"N, 18°24'44,2"E – 49°40'23,9"N, 18°22'19,1"E, 295–325 m n. m.

houby

Amanita phalloides: 3; *A. rubescens*: 2; *A. vaginata*: 1, 2; *Artomyces pyxidatus*: 3; *Auricularia auricula-judae*: 1;
Byssomerulius corium: 3;
Chlorophyllum rachodes: 2; *Clitocybe odora*: 1; *C. phaeophthalma*: 1, 2; *Clitopilus prunulus*: 2, 3;
Crepidotus mollis: 2; *Crucibulum laeve*: 2;
Daedaleopsis confragosa: 3;
Entoloma incanum (EN): 4; *Eutypa maura*: 1
Fomes fomentarius: 2; *Fomitopsis pinicola*: 3;
Ganoderma applanatum: 2; *Gloeophyllum odoratum*: 1, 2; *Gymnopus confluens*: 2; *G. peronatus*: 3;
Haploporus rutilans: 2; *Helvella elastica*: 2; *Hygrophorus chrysodon*: 1; *Hymenochaete rubiginosa*: 3;
Hypholoma fasciculare: 2, 3; *H. sublateritium*: 3;
Inocybe cf. *fraudans* (VU): 2; *I. geophylla*: 2; *Inonotus radiatus*: 3;
Laccaria amethystina: 1; *L. laccata*: 3; *Lactarius quietus*: 1, 2; *L. vellerus*: 1, 2; *Laetiporus sulphureus*: 2; *Leccinum scabrum*: 3; *Leotia lubrica*: 1; *Lepiota cristata*: 1; *Lycoperdon pyriforme*: 1, 3;
Macrolepiota konradii (DD): 1, 2; *M. procera*: 2; *Marasmius rotula*: 4; *Meripilus giganteus*: 2;
Mycena galericulata: 2; *M. haematopus*: 1; *M. pura*: 2; *M. rosea*: 3; *M. zephyrus*: 1, 2;
Oxyporus populinus: 1; *O. latemarginatus*: 3;
Panellus stipticus: 3; *Paxillus involutus*: 3; *Phellinus ferruginosus*: 2; *Ph. igniarius*: 3; *Ph. punctatus*: 3; *Ph. robustus*: 1; *Piptoporus betulinus*: 3; *Pluteus cervinus*: 1; *P. romellii*: 3; *Pseudocraterellus undulatus*: 2;
Russula acrifolia: 1, 2; *R. aeruginea*: 3; *R. amoenicolor*: 3; *R. chloroides*: 2, 3; *R. cyanoxantha*: 1, 2; *R. delica*: 2; *R. foetens*: 1; *R. grisea*: 2; *R. lepida*: 2; *R. mairei*: 2; *R. nigricans*: 1, 2, 3;
Schizopora flavipora: 3; *Schizophyllum commune*: 1, 2, 3; *Scleroderma verrucosum*: 3; *Stereum hirsutum*: 1, 2, 3; *S. rugosum*: 2;
Thelephora palmata: 3; *Trametes gibbosa*: 1; *T. hirsuta*: 2, 3; *T. versicolor*: 1, 2, 3;
Xerocomellus chrysenteron: 2; *Xerula radicata*: 2; *Xylaria longipes*: 1.